IVme Année ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 373

ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆ ՌԻՉ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14/27 ՄԱՅԻՍ 1903

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ
Տնօրէնութիւն ԱՐՇԱԼՈՅՍ Լրագրի
ԳԱՀԻՐԷ (Եգիպտոս)

Adresse:
E. TOROSSIAN
Direct.-propr. du journal Arménien
ARCHALOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 100 թիւի համար ողջ դահ. 60
Վեցամսեայ 50 » » » 35

ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ
Տարեկան Ֆրանք 20
Վեցամսեայ » 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ
եւ Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ
կանխիկ վճարելի են։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյս»ի տպարանը Մայիս ամսոյ 1էն փոխադրուած է Մանսուր Բաշա խալիճ, Գաֆէ ալ–Լա–Պուրսի բաղաժին մէջ թիւ 2։

ԼԱ ՄԻՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ բազմազան թարիֆաները եւ անմրցելի պայմանները ուսումնասիրելէ վերջ, ո եւ է խելահաս անձ պիտի համոզուի կեանքի ապահովագրութեան կենսական առաւելութեանց մասին, եւ ինչ որ ըլլայ՝ նախընտրութիւնը այս վիթխարի ու հաշտակաւոր ընկերութեան պիտի տայ անշուշտ։ (Տես 4րդ էջ)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Տեսակ մը բանաստեղծ ըղձանքով, չի գիտցուիր ստկայն որպիսի անհաշիւ ու բիրտ թելադրութենէ մը մղուած, արհամարհելով սա տօթալից օրերուն հետ ներդաշնակօրէն տիրող նիւթերու երաշտութիւնը, ծիւրած ճիգեր կը թափեմ գծշափելու համար այնպիսի գործունէութիւն մը, որուն անծայրածիր եզրերը խիստ նեղ և անձուկ սահմանի մը մէջ պարփակուած են դժբախտաբար։

Եգիպտոսի թատերական գործեր, և կամ մեռեալ տառ....

Բառերու զանազանութիւններ միայն, էական իմաստի մէջ բնաւ տարբերութիւն չ'կայ կը կարծենք։

Բայց ինչ որ ալ ըլլայ այժմէութեան պէտպիտութիւն մը նուիրելու քմածին տրամադրութեամբ մը. երկու խօսք ալ մեր եգիպտահայ թատրոնի մասին, որքան ալ ինչ գոյէ մեր ընտրած նիւթին պատշաճ վերլուծումը չանդալից խորագիրներնուս համապատասխան եղած չ'ըլլայ։

Թատրոնը, գեղարուեստի այդ մարզիչ ու հրահանգիչ սրբավայրերէն նոյն իսկ առաջինը, մարդկային ցեղին հոգեկան բարձրացման սատարող հաստատութիւններէն մին կոչուելու հանգամանքը ունեցած է. անշուշտ չ'ուրացուիր թէ համայնքի մը սրտին կը խօսի, միտքը կը հերկէ, բարքերը կ'ազնուացնէ և յոռի ու պիղծ մոլութիւնները կը ձաղկէ։

Հոն՝ այդ նուիրական բեմին վրայ, այլազան տարազով կը պատկերացուին այն ամէն անլուր ոճիրները ու վայրագութիւնները, որոնք մարդկային հրէշ ձեռքերով կը դարբնուին մեր առօրեայ կեանքին մէջ. ատելութիւն, նախանձ, քինախնդրութիւն, դաւաճանութիւն, մատնութիւն, ամենքն ալ իրենց խեղաթիւր ու յօրինուածական երանգներով, առ հասարակ ամէն խաւերու մէջ կը ցուցադրուին. հոն նաև՝ երախտագիտութիւնը, սուրբ սէրը, արդարութիւնը, գութը, մարդասիրութիւնը և այլ կարգի առաքինութիւններն ալ իրենց հմայիչ թափուր թռիչքներ առած հրապուրոտ լուսապսակով մը կը ծիրանեփեն մարդկային բարեսիրտ և ազնիւ հոգիներու մաքրամաքուր դէմքերը։

Վերջապէս մէկ բառով թատրոնը իր տարփատենչիկ հաւատացեալներուն հաղեկան անհուն զօրութիւն կը բաշխէ։ Ամբոխ մը որ չ'ունի, և չի ճանչնար թատրոնը, կը նշանակէ թէ չ'ունի իր ինքնուրոյնութիւնը և մասնաւորապէս ինքնագիտակցութիւնը, և կ'ապրի այնպէս ինչպէս կ'ապրի խոտը։

Իրական կեանքի մէջ անհերքելի ճշմարտութիւն մը եղած է թէ, թատրոն, դպրոց և մամուլ, գեղարուեստի այդ երրեակ բոյլերը, ամենահարկաւոր և պիտանի խթանները նկատուած են մարդ էակին զարգացման և նոյն իսկ գոյութեան նպաստող. առանք միայն կրնան հիմերը մատակարարել յառաջդիմութեան և քաղաքակրթութեան խորաններուն կառուցման, միայն բաւական է որ անոնց հիմնարկէքին աշխատելու համար պահանջուած ազնիւ ու վեհոգի ձգտումները չի պակսին։

Ուրեմն ընդունելով հանդերձ թատրոնի մը այս կարգի անպայման օգտակարութիւնները, ցաւ է ըսել թէ, մենք եգիպտահայերս որ բաւական պատկառելի թըւով գաղթականութիւն մը կը ներկայացնենք այս միջազգային հողին վրայ, տակաւին չունեցանք մեր թատրոնը և թատերական խումբը հանդոյն գէթ կարգ մը Գաղղիական, Իտալական և Յունական խումբերուն, որոնք տարւոյն մեծագոյն մասը հոս կ'անցունեն իրենց սարքած շարք մը ներկայացումներով։

Իսկապէս եգիպտոս ալ իր կարգին բոլորած է թատերական վարդագոյն շրջան մը որուն թարմ յիշատակները բարեբաղդաբար դեռ փտտումի առարկայ չեն եղած շատ մը թատերասէր եգիպտահայոցս սրտին մէջ. բայց ցաւ է ըսել թէ՝ այդ բերկրաբեր երևոյթը տևականութիւն չունենալով, կատարեալ պատրանքով և յուսախաբութեամբ մը վերջացած է խել մը չահախնդիր սողուններու չհատակութեամբ, որոնք Ռոսէնի և Նիկոլի դերեր խաղալով պատճառ եղած են հազարումէկ ղօհաբերութեամբ ստեղծագործուած կազմակերպութիւն մը հիմնայատակ կործանելով քար ու քանդ ընելու։

«Արշալոյս»ի ընթերցողները անշուշտ կը յիշեն Թէվֆիկ բաշայի օրով Պէնլեանի կազմակերպած գուսանրգական խումբի յաջողութիւնները, որ իր Վերգինէ Գարագաշներով, Սիրանոյշներով, Թրեանցներով, Աստղիկներով և Մնակեաններով գիտցաւ արուեստին նրբութիւնները յարգելով, այնքան բարեխիղճօրէն անմահն Չուհաճեանի հրաշակերտները, Լէպլէպիճին, Արիֆը, Քէօսէքեհեան, ինչպէս նաև մի քանի կըտոր եւրոպական գուսանրգութիւնները եգիպտացւոց ծանօթացնել. ահա այդ առաջին շարժումն էր որ միակ միջոցը ըլլալ սահմանուած էր, եգիպտահայ թատերական գործին նախակարապետ շրջանը գծելու, բայց աւաղ որ գործը իր սաղմնային վիճակէն հազիւ ծնունդ առած, դասակ մը ցածոգիներու խանձարուրին մէջ այրեցաւ։

Ալ այնուհետև այս տեղի թատերական գործերը սկսան կաղալ, ինչ որ աւելին ալ կընկալելը կատարեալ ինքնախաբէութեան չ'ըսեմ ապիկարութեան արդիւնք պիտի ըլլար։

1897 թուականին ալ համեստ կազմակերպութիւն մը թէև իր գոյութիւնը տարփողել ջանաց բայց անյաջողութիւնը կանխահաս եղաւ, որովհետև ժողովուրդին թատրոնի կայուն ու յարատև վիճակի մասին ունեցած հաւատքն ու համոզումը խապառ խախտած էր։

Վերջապէս ճիշդ այդ թուականէն մինչև այսօր երկնային աստղներու նման, արուեստասէրներու և տի մը իմաստակ ու ապիկար թերասաններու (ներեցէք որ թ. ով կը գրեմ) խառնիճաղանճ մը թատրոնը ԽԱՑԱԼԻ ԹԻՒԼԱՀԱԹԻ և ՄԷՅՏԱՆ ՕՅԻՆԻի վերածել ջանացին, բայց ժողովուրդէն սատարուած քաջալերութենէն զրկուելով մամի պէս հալումաշ ըլլալով շուտ մը մարեցան։

Կ'իմանանք թէ՝ խումբ մը արուեստասէր երիտասարդներ Աղեքսանդրիոյ մէջ շարք մը համով հոտով ներկայացումներ սարքելով, Աղեքսանդրիացւոց յոճախ հաճելի ժամանցներ կ'ընծայեն եղեր սոյն վերջիններուն կատարեալ գնահատմանց և քաջալերանքին արժանանալով. չիտակը այդ պարագան շատ բան յուսադրել կուտայ մեզ ապագայի մասին, մանաւանդ ինկատի ունենալով մեր դրացի երկրացիներուն ոչ նուազ գժուարահաճ բնաւորութիւնը, որոնք սիրայօժար յանձն առած են վեց ներկայացման համար բաժանորդագրութիւն մը բանալու։

Զուտ գեղարուեստասիրական ձեռնարկ մը որ ամեն գնահատութեան արժանի ըլլալով չենք կարծեր որ կարգ մը դժուարութեանց բաղխի. և աւելորդ է ըսել թէ յաջողութիւնը եւս ամէն տարակոյսէ գերիվեր կը նկատենք։

Այս առթիւ առաջարկ մ'ալ մեր կողմէն՝ եթէ երբէք ներելի է։

Յայտնի է թէ Աղեքսանդրիոյ խումբին արդի կազմակերպութիւնը պահանջըուածէն շատ համեստ ըլլալուն, ոչ կրնայ իր գոյութիւնը ապահովել. և ոչ ալ իր ներկայ վիճակով թատերասիրաց փափաքին գոհացում տալ, որովհետև որ և է արամադիքական խումբի ջիղերը կազմողները գլխաւոր դերակատարներն են, որոնք ամբողջ զանգուածը պատշաճօրէն կը ներկայացնեն. խոշոր պակաս մը որ այս խումբին մէջ զգալի կերպով կը շեշտուի. իրաւ է թէ մէկ կամ երկու քիչ թէ շատ կարողութեան տէր և յանձնարարելի դերասաններ կան, բայց ատոնցմով կարելի չէ գործունէութեան ձեռնարկել միշտ վստահ ըլլալով որ անյաջողութիւնը անժխտելիօրէն իր տգեղ նշաններէը սաչի օրէն ցոյց պիտի տայ։

Ուրեմն խումբի մը տևականութիւնը ապահովելու համար ամէն բանէ առաջ հարկ անհրաժեշտ է ներկաներուն թիւին վրայ աւելցնել հայրական (grand premier) սիրուհիի (soubrette) և մայրական (grande dame) գլխաւոր դերեր ստանձնող մասնագէտ դերասան և դերասանուհիներ։

Հետևապէս պիտի առաջարկէինք որ թէ՛ Աղեքսանդրիոյ և թէ Գահիրէի թատերասէր ազգայինները միահամուռ ձեռք ձեռքի տալով ջանադիր ըլլային առաջիկայ ձմեռնային շրջանին համար բաժանորդագրութիւն մը բանալով, քանի մը ներկայացումներու համար, Պոլսէն գոնէ չորս կարող դերասան ու դերասանուհիներ հրաւիրել։

Այս ձեռնարկը շատ մեծ զոհողութեան չի կարօտիր կը կարծենք, բաւական է որ քիչ մը չարի կամեցողութիւն չի պակսի մեզմէ։

Առ ի չգոյէ լաւագոյնի գրեթէ ամէն ազգի հիմնարկութիւններ և բարեսիրական ձեռնարկներ ունինք Եգիպտոսի մէջ, միթէ թատերական խումբի մը գոյութիւնը աւելորդ նկատուած է։

Եւ ինչո՞ւ....

ԲԵՆԻԼՈՆ

ԱՆԱԹՕԼ ՖՐԱՆՍԻ ՃԱՌԸ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒՆ

Իտալական մամուլի ընկերակցութիւնը Մայիս 9ին Հռոմի մէջ հաւաքում մը ունեցաւ զբաղելու համար այն միջոցներուն վրայ որոնք հարկաւոր են ձեռք առնել օժանդակելու համար աշխարհի գլխաւոր մայրաքաղաքներուն մարդասիրական նախաձեռնութեանց ի նպաստ Հայերուն եւ Մակեդոնացիներուն։ Այս հաւաքման մէջ Պ. Անաթօլ Ֆրանս ճառ մ'արտասանեց որուն Իտալական թերթերուն բրած ամփոփումը կը հրատարակենք հոս։

«Անկարելի դիտելով ձեր անցեալին յիշատակները, Ֆրանսացի մը օտար չ'զգար ինքզինք. ձեր փողոցներուն եւ նշանաւոր հրապարակներուն մէջ պտըտելու ատեն, նա լատին ազգերու մեծ մօր յիշատակը նորէն կը գտնէ ու ամէն քայլափոխին փառքի ու զօրութեան վկաներու կը հանդիպի անոնց մէջ։ Բայց այս վկաներէն ամենէն հրանալին Մարկոս Աւրելիոսի այն ձեռքն է որով Կապիտոլի բարձունքէն, բարբարոսները խաղաղութեան կ'առիպէ։

«Բիչ մը այս ժէստը կրկնելու համար է որ հոս եկած էք, պարոննե՛ր։ Դուք չ'էք կրնար, իմաստասէր կայսեր պէս, բազուկներ տարածելով ոխերիմքը խաղաղեցնել։ Այսու ամենայնիւ դուք այս որմէին մէջ հաւաքուած էք, ձեր տրամադրած միջոցներով եւրոպական խաղաղութեանը ամրապնդումին աշխատելու համար, ու այս միջոցները արհամարհելի չեն վասն զի մտքի կորովէն կը բղխին։ Խնդիրը ո՛չ միայն անդամատեալ Մակեդոնիոյ եւ մարտիրոսացեալ Հայաստանի վրայ է. այլ նաեւ քաղաքակրթեալ Եւրոպայի միութեան ու մտաւոր համերաշխութեան վրայ։ Ձեր մարդաբանական դպրոցի տնօրէնը հռչակաւոր բրոֆէսոր Սէրճի, վախմօրէն ձեզի ըսաւ թէ՝ ի՛նչպէս Հայերու դատը Եւրոպայի բոլոր մայրաքաղաքներուն առջեւ հանուեցաւ։ Այսպէս անցեալ ձմեռ Փարիզի մէջ հանուեցաւ ան։ Իմ երկրիս մէջ, ուր այս վայրկեանիս երկու կուսակցութիւններ անգթօրէն իրարու դէմ կը կռուին. ամենէն անհաշտ հակառակորդներն հաւաքուեցան հայկական

գառով զբաղելու համար։ Այս պահուս ձեր մէջ ներկայ գտնուող Լօրիս Մելիքօվը զանոնք ի նիստ հրաւիրած էր. Հայ Լօրիս Մելիքօվը որ բարձր կը պահէ իր մեծ անունը շնորհիւ իր մեծ սրտի զօրութեան։

«Ցոյց բազմաթիւ ժողովի մը մէջ Պ. Լըբօլ եւ Քօչէն, ինչպէս նաեւ Ժօրէս եւ Բրէսանսէ քաղաքացիները, բողոքելին անարգանքներուն դէմ, զորս Սուլթանը գործեց բնաջինջ ընելով մարդկային էակներ համրացած Եւրոպայի առջեւ, եւ Պերլինի դաշնագրին ամբողջական գործադրութիւնը պահանջեցին։

«Հարկաւոր եւ վսեմ գործի մը կատարման համար սրտի տէր մարդոց այս միութիւնը աւելի դիւրաւ պիտի ըլլայ մեր մէջ, պարոններ, քան Ֆրանսայի մէջ։ Հռոմի մէջ ո՛րչափ հակառակամարտներ կան որ պիտի միանան մարդասիրական եւ խաղաղասիրական մտածումով մը. ըսել կ'ուզեմ քաղաքականութեան եւ օրագրութեան հոյակապ մարդիկը զորս հոս կը տեսնեմ առոր ապահով նախագուշակ մըն է։

«Անորոշ իղձեր ու անօգուտ յատակագիծներ կազմելու համար չ'է որ հոս հաւաքուած էք։ Ձեր պահանջելիքը, մեր պահանջածին պէս, ճշգրիտ, օրինաւոր եւ գործնական է։ Պերլինի դաշնագիրը ամբողջապէս ընդունելնիդ է այդ։ Այդ դաշնագիրը Եւրոպան Օսմանեան կայսրութեան վրայ խնամակալ կը կարգէ։ Կարելի՞ է որ Եւրոպան արիւնթաթախ Սուլթանին ըսէ. «ուզածդ սպաննէ՛»։

«Պերլինի դաշնագրին ամբողջական գործադրութիւնը պահանջեցէք ու սպաննուած Հայաստանը նորէն կեանքի կոչեցէք։ Այս ընելով Եւրոպական պետութեանց, մասնաւորապէս Իտալիոյ անվիճելի առաւելութիւններ հայթայթած պիտի ըլլաք, վասն զի Եւրոպայի խնամակալութեան հպատակած Թուրքիոյ մէջ վաճառականութիւնը ազատ ասպարէզ պիտի գտնէ։

«Հանրային կարծիքը մեծ ուժ մըն է։ Մեր ժամանակին մէջ, գէթ Եւրոպայի մէկ մասին համար, գլխաւոր ոյժն է ան։ Երբ Իտալական հանրային կարծիքի բարի կամեցողութիւնը միանայ քաղաքակրթեալ ժողովուրդներու հանրային կարծիքին հետ, կարելի է յուսալ թէ միջազգային իրաւունքը կը հաստատուի, ինչպէս դար մ'առաջ հաստատուեցաւ քաղաքային իրաւունքը»։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն 16 Մայիս.—Թայմզի Սօֆիայի թղթակիցը կ'իմանայ թէ Պուլկար կառավարութիւնը նորէն պետութեանց ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէ Մակեդոնիոյ սոսկալի անկարգութիւններուն վրայ եւ մասնաւորապէս հետեւեալ երեք կէտերուն վըրայ.

1. Պուլկարիոյ Սելանիկի անկարգութիւնները նպաստաւորած ըլլալու անարդար ամբաստանութեան,

2. Մակեդոնիոյ մէջ բնակող Պուլկարներու հալածանքներուն ու ջնջման սպառնալիքներուն,

3. Բարենորոգմանց գործադրութեան նկատմամբ պտըտած զրոյցներուն վրայ։

Պուլկարիոյ Սէն-Բեդրսպուրկ եւ Բարիզ գտնուող գործակալները պաշտօն ստացան՝ ըստ այս թղթակցին՝ Ֆրանսական եւ Ռուս կառավարութեանց մատուցանել իրենց կառավարութեան մէկ ծանուցագիրը. Թղթակիցը կը կարծէ թէ այս ծանուցագիրը մեռած տառ չը պիտի մնայ։

Հիլմի փաշա որ բարենորոգմանց գործադրութիւնը պիտի դիւրացնէր, հիմայ զբաղած է Մակեդոնիոյ մէջ ձերբակալուած անձերը երկու մեծ դասակարգի բաժնելու, յանցաւորներ ու կասկածելիներ. Յանցաւորները իրենց յանցանքին համեմատ պիտի դատապարտուին, իսկ կասկածելիները Փոքր Ասիա պիտի ղրկուին։

«Ինչպէս կը տեսնէք, կ'աւելցնէ թղթակիցը, Հիլմի փաշա նոյն իսկ անմեղներու հնարաւորութիւնը չ'ընդունիր, վասն զի օսմանեան կառավարութիւնը Մակեդոնիոյ Պուլկարները յեղափոխական գործերու աւելի կամ նուազ մասնակցած կը կարծէ։

Այսպէս առիթ մը գտնուած կ'ըլլայ Մակեդոնիոյ մէջ Պուլկար դատի մեծ հարուած մը տալու»։

Սահմանագլխէն հասնող լուրերէն կ'իմանանք թէ՝ Ֆլաւինայի կողմը գտնուող գիւղերը հրդեհի տրուեցան եւ թէ բոցերը մեծ հեռաւորութեամբ կը տեսնուէին։

— Սրաստրսի Օտէսայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Պալքաններու կացութեան ծանրութիւնը կը յայտնուի զինուորական գործունէութենէն որ կը տիրէ հարաւային Ռուսիոյ նաւահանգիստներուն մէջ ուր հազարաւոր մարդիկ պատրաստուելու վիճակի մէջ դրուած են ու պատրաստ ամէն պատահականութեան։

Հարաւային նաւահանգիստներու պետը, զօրավար Լիւաքին հիմա բոլոր զինուորանոցներուն մէջ քննական պտոյտ մը կ'ընէ։

Թուրք կառավարութիւնն ալ իր կողմէն զինուորներ կը հաւաքէ Մակեդոնիոյ մէջ եւ Պուլկարական սահմանագլխին վրայ։

—Տէյլի Մէյլի Իւսկիւպի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Թուրք զօրքերու Իփէքի վըրայ քալելը դժուարութեան բաղխեցաւ. քանի մը ընդհարումներ ու քանի մը մահեր պատահեցան. ամենէն կարեւորը Շաքիր փաշայի հրամանին տակ գտնուող զօրքերուն եւ Կիւպի հրամանին տակ գտնուող Ալպանական զօրքերու մէկ մասին միջեւ պատահած ընդհարումն է։

Սօֆիա 15 Մայիս.— Սուլթանը իր շնորհաւորութիւնները ղրկեց Մանասթըրի վալիին՝ այն կորովին համար զոր ցոյց տըւաւ անկարգութիւնները զսպելու։ Ասիկայ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց մահմէտական ազգաբնակութեան, բայց դիտել կը տրուի թէ ասի պիտի նպաստէ այդ ազգաբնակութիւնը Պուլկար տարրին դէմ գրգռելու։

Երլտըզ Քէօշկ հրաման տուաւ Ստրումիցայի Պուլկար եպիսկոպոսը ձերբակալելու։ Այս լուրը հոս ցաւալի տպաւորութիւն մ'առաջ բերաւ, մանաւանդ զանազան տեղեր կատարուած Պուլկար նշանաւորներու, վաճառականներու եւ եկեղեցականներու ձերբակալութիւններէն յետոյ։ Ոստիկանութիւնը մեծ հոգ կը տանի Ֆէրտինանտ իշխանին անձնական ապահովութիւնը երաշխաւորելու համար։

Պոլիս 16 Մայիս.— Մակեդոնիոյ վիլայէթներուն զանազան մասերէն երկիւղալի լուրեր կը հասնին, որոնց համեմատ Թուրքերը կ'սպառնան Պուլկարներուն տալ դաս մը՝ հաւասար այս վերջին տարիները Սուլթանին հաճելի չ'եղող Հայերուն տրըուած դասին։

Առ այժմ դժուար է գիտնալ թէ այս սպառնալիքները Թուրքերու զայրոյթին հետեւանքն են թէ ոչ Պուլկար գօմիթէները գրգռած են։ Ամէն պարագայի մէջ քրիստոնեաներու ջարդ մը Պուլկար գօմիթէին դիտաւորութեանը պիտի համապատասխանէ։

Այս պատճառներուն համար դիւանագիտական շրջանակները Դրան ուշադրութիւնը հրաւիրեցին այս վտանգին վրայ եւ պահանջեցին որ անոնց առջեւն առնելու համար ազդու միջոցներ ձեռք առնուին։

Վիէննա 15 Մայիս.— Բէսթըր Լոյտ կը յայտարարէ թէ հիւպատոսական արժանահաւատ տեղեկագիրներու նայելով, ճշմարիտ փորձեր եղան ինչ ինչ տեղերու մէջ քրիստոնեաները բնաջինջ ընելու առանց ազգութիւնի խտրութեան։

Արդարեւ կը թուի թէ Մակեդոնիոյ կացութիւնը ծանրացած է մեծ պետութեանց գոնթրոլէն խուսափող ձգտումներու հետեւանքով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՍՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Կիլիկեան աթոռը երկար տարիներու շարք մը իր այրիացած վիճակը ողբալէ յետոյ, ուր ուրեմն ունեցաւ իր կաթողիկոսը, յանձին Ամեն. Տ. Սահակ Եպիսկոպոս Խապայեանի։

Կիլիկիոյ նորընտիր Կաթողիկոսը Մարտ ամսոյ մէջ մեկնած էր Երուսաղէմէն եւ աշխարհամատրան Կիւրակէին կատարուած է Օծումի արարողութիւնը։

Ն. Ս. Օծութիւն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, Ապրիլ 29 թուականաւ Էջմիածինէն հեռագրաւ շնորհաւորած է Շնորհալւոյ Աթոռին յաջորդը, մաղթելով որ շնորհիւ հոգւոյն սրբոյ կարենայ իր պարտականութիւնները կատարել։

Տ. Սահակ Կաթողիկոս նոյնպէս հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է Հայրապետական խնդակցութեան համար, եւ երախտագիտութիւն՝ իր եւ Կիլիկիոյ Թեմական ազանունով։

ԱՆՈՒՇԵԱՆ

Երուսաղէմի գլխապատառ կալուններէն յետոյ կարգը մահացումին եկած է։

Գերապ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Անուշեան որ դեռ նոր Երուսաղէմի լուսարարապետ ընտրուեցաւ, կարճատեւ հիւանդութենէ մը յետոյ վախճանած է։

Հանգուցեալ եկեղեցականը վերջին դէպքերու մէջ զեղծարարներուն դէմ բողոքողներու պարագլուխն էր եւ միաբանութեան մեծամասնութենէն կը յարգուէր։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Պ. Ս. Օտապաշեան որ ժամանակէ մը ի վեր իր պաշտօնին բերմամբ Թանթա փոխադրուած էր, այլ եւս Գահիրէ հաստատուած է վերջնապէս եւ ըստ իր բարի սովորութեան ստանձնած է դարձեալ Լըսարանին ղեկը։

Վերջ ի վերջոյ կը կարծենք թէ Լըսարանը բանի մը պիտի նմանի, քանի որ Օտապաշեան ռէպլամներն սկսան։

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսօր Ապտինի պատժական դատարանին առջեւ առաջին անգամ ըլլալով տեղի պիտի ունենայ Առաջնորդարանի դրագիր Նազարէթ Ալազարմեանի «Արշալոյս»ի Տընօրէն Տ. Ե. Թորոսեանին դէմ բացած դատին ունկնդրութիւնը։

Տիար Ե. Թորոսեան հռչակաւոր փաստաբանի մը յանձնած է իր դատին պաշտպանութիւնը։

Կը լսենք թէ՝ Պատ. Քաղաք. Ժողովը իր հաւատարիմ պաշտօնեայն չքմեղելու համար պէտք եղած դիւրութիւնները ընծայած է, տալով անոր վկայական մը, որուն պարունակութիւնը ի վերջոյ կ'ունենանք անշուշտ ի հրատարակութիւն։

Բնականաբար միամտօրէն անձնական խնդիր մը նկատելու չափ առաջ չ'պիտի երթանք ոմանք, որովհետեւ ազգային կալուածներու վարձակալութեանց թղթածրարներէն անհետացած թուղթի կամ թըղթերու շուրջ կը դառնայ խնդիրը եւ զուտ Ազգային շահերու հետ կապ ունի, այնպէս որ ինչպէս կը յիշեն ուշադիր ընթերցողները, այդ թղթին չ'գոյութիւնը պատճառ եղաւ որ ազգը անցեալ տարի ո՛չ միայն իր

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

(29)

ԳՈՋԱԲԱՇԻՆԵՐԸ

(ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ)

(Շարունակութիւն նախորդ թուին)

Մարան Տատի—Վանեցիք քրոջ «տատա» են անուանում — բնաւորութեան ծանօթ էին ամբողջ Վան քաղաքի հայերն ու թուրքերը, որը մի վերին աստիճանի ծածկամիտ ու հնարագէտ կին էր։ Նորա երակներում խմասատուն Օհանի արիւնն էր եռում, որպէս ցեղակից երջանկայիշատակ եւ եղական հայրենասիրին։ Մարան տատէն երբեմն Ցայտմաւուրքում դրուած «Աղուաշ Սիմօն» անուան ճգնաւորի դերն էր կատարում, որի համար էլ «ծուռ Մարան» անունն էր ընդունել ժողովրդից։ Նա իւր այս գծային վարմունքներով երբեմն զուարճացընում էր թուրք գիշերապահներին, որոնք իրենց լեզուով «դալի Մարան» էին անուանում նրան եւ, ամենախիստ հսկողութիւններում երբէք կարեւորութիւն չէին տար նորա գիշերային երթեւեկութիւններին, մինչդեռ ուրիշ ինչ կին որ անցնէր գիշերներ նոցա մօտից, խուզարկում ու նեղացնում էին։ Նոքա իմանում էին որ Մարանը մի գիժ եւ անմեղ կին էր։ Սակայն Մարան տատէն այն զօրաւոր ու հաստատամիտ կիներից էր, որին եթէ անգամ հատէին, երբէք գաղտնիք դուրս չէր հանի, որովհետեւ հարազատ քոյրն էր սա Զուխի առաջին նահատակին, եւ որի հայրենիքին մատուցած անհուն ծառայութիւններն ընթերցողները պիտի տեսնեն «Ասլթուալ» գըրքում։

Մարան տատէն միամտացրեց հայդուկներին խումբերի տեղաւորելու մասին, որոնք սրտեռանդն օրհնութիւններով եւ հայրենեաց առաջին նահատակին հոգոցներ տալով մարձարեցին նրան, որի միակ փափաքն էլ այն էր։

Անցան մի քանի օրեր. Փոճարաշունց ծեռունի Մարկոս աղէն Այգեստանից քաղաքն էր գնում, նորան հետեւում էին երկու պարթեւահասակ գիւղացիներ եւ իւր երկու որդիները, որոնցից մինին «Ճօչ աղա» էին կոչում, հարցուց, երբ նոքա հասան այն հսկայ շինութեան եւ ընդարձակ այգու մօտերը, ուր ամէն անգամ հասնելուն, Մարկոս աղէն մի խոր հառաչ էր արձակում եւ աչքերին արտասուքով լցվում։

— Աղա՛, ինչի՞ միշտ յոյց ես լինում ու հառաչում, երբ այս տեղն ենք հասնում։

— Որդի՛, պատասխանեց հայրը, տեսնո՞ւմ ես այն հսկայ շէնքն ու ընդարձակ այգին սրանից հօթանասուն տարի առաջ մեր սեփականութիւնն էր եղել եւ, իմ հայրը, որի անունով քեզ «Ճօչ աղա» ենք կանչում, այստեղն էր նստում եւ իւր գօճաբաշութեան պաշտօնով դատում էր ժողովրդին, բայց բռնակալ Թաֆիւր փաշէն նորան կախաղան հանեց ու մեր բոլոր կալուածներին տիրեց. էլ ի՞նչ լոյս աչքերով տեսնեմ ու անցկենամ այս տեղից։ Ինչպէս մեր նախահայր Ադամը դրախտի դռնից անցկենալիս՝ միշտ ա՛խ ու վա՛խ էր քաշում, այնպէս էլ ես եմ վշտանում ու տխրում երբ այս տեղերն եմ հասնում։

Երկու գիւղացիները Ճօչաղի երեսը նայեցին, որոնցից մինը հազիւ թէ լսելի ձայնով ասաց։

— Այժմ հասկցա՞ր, ճօչաղա, ահա հայրենասիրութիւնն էլ այսպէս է, դու միշտ մեղադրում ու զարմանում ես մեր բռնած ընթացքի մասին։

— Այո՛, պատասխանեց եւ միւս ընկերը։ Մենք չենք կարող հանգիստ քուն լինել, մինչեւ որ մեր վրէժը չը լուծենք թշնամիներից, որոնք հանգիստ կերպով եկել ու տիրացել են մեր հայրենիքին։

Վերջինս մի քիչ աւելի բարձր արտասանեց իւր այրած սրտից հոսող ազդու խօսքերը, այնպէս որ Մարկոս աղէն ամբողջութեամբ լըսեց նորա խօսքերը, որքան էլ սա ութսուն տարեկան լինելուն համար ականջները ծանրացել էին եւ ամէն խօսակցութիւնները չէր կարող լսել։

Ճանապարհին խօսելով առաջանում էին մեզ ծանօթ անձնաւորութիւնները դէպի Վանայ բերդապարսպի այն դուռը, որին «Նոր դուռ» էին անուանում տեղացիք։ Մարկոս աղէն այս տեղ կանգ առեց եւ ցուցամատով ցոյց տուաւ այն ամէն վայրերը, որոնք ժամանակով իւր հօրն էին պատկանում։

Գիւղացիները խնդրեցին Մարկոս աղայից որ կառավարութեան զինարանը տանէր եւ այնտեղի զէնքերը ցոյց տար իրենց։ Որովհետեւ կառավարական բոլոր պաշտօնեաների մօտ մեծ յարգանք ունէր Մարկոս աղէն, որի համար էլ ինչ որ խնդրելու լինէր նոցանից, չէին մերժեր. թէեւ ուրիշ ոք եւ իցէ մարդոց առջեւ միշտ փակ էր զինարանը. սակայն Մարկոս աղին արտօնուած էր տասնից հրամանի իւր ուզած վայրերը շրջելու։ Քանի երիտասարդ էր նա, գրեթէ ամիսը մի անգամ էլ բերդըն էր գնում եւ այն բարձրութիւնից դիտում Վանայ գեղեցիկ այգեստաններն ու գիւղերը, որոնց մեծ մասը իւր հօր ու նախնիքների սեփականութիւնն էին եղել ու տակաւին իւր մօտ պահած ունէր Սուլթանական հին հրովարտակները։

Այդպիսի հրովարտակներ տեսել ու կարդացել ենք մենք Վանում մի քանի ազնուական գերդաստանների անդամների մօտ, որոնց զօրութիւնը ոչնչացել է աւելի քան յիսուն տարի առաջ։ Մի քանիներու մօտն էլ տեսանք այնպիսի հրովարտակներ, որոնցմով Սուլթաններ հրամայել են, որ հրովարտակների տէրերից տուրք չառնուի, եւ որի համար էլ «Թարխանեանք» են կոչվում այն գերդաստանքին պատկանողները։

(Շարունակելի) ԱՐՇԱԿԱՂՈՒՆ

Յ. ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԳԱՀԻՐԷ (ԵԳԻՊՏՈՍ)

391

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԾԽԱՐԷԹՆԵՐՈՒ

Ցանկալիս պատրաստուած Ճառաջեն սիկարէթներ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՆԻՒ ԳԱԼՏԻԱԼԻ ՄԵԾԱՆԵՏ

Հեռագրական Հասցէ՝ — ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ : Թելեֆօն՝ Թիւ 689 ,

ՀԻՆ ԶԱՊԹԻՅԷԻ ԴԻՄԱՑ

Նամակատուփ՝ Թիւ 129

արմատենաց աներևութացումը ոչքայ, այլ և աճագին գասական ծախքերու ալ են թարկուի, ինչպէս որ պիտի տեսնուի հետզհետէ։

ԵՐԱՄԵԱՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Ձեռնարկներ կը լինին Գահիրէի մէջ, տօնելու համար 25 ամեայ Յոբելեանը Տիար Համբարձում Երամեանի Վանի մէջ հաստատած որբանոցին որ շատ մը վարգացած աշակերտներ տուած է ազգին։

Այս պատճառաւ կարդագիր Մասնախումբ մը կազմուած է, որ ի մօտոյ գործի պիտի սկսի։

ԱԿԱՆՋԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

Կովկասէն կը գրեն թէ՝ կ՚ըսէ Իրատեսն, վերջերս Պաթումի մէջ տխուր դէպք մըն ալ պատահած է. այն է՝ Դաշնակցականի մը հին Հնչակեաններու կողմէ սպաննուիլը. բայց ղոհին մէկ ազգականը իր վրէժխնդրութեան յագուրդ տալու համար, յաջողած է սպաննող Տէռօրիստին ականջը կտրել։

Այս հաշուով ուրեմն, օր մը՝ անականջ, անքիթ և անաչք յեղափոխականներու բաւական թիւ մը պիտի ունենանք. «որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ». չունեցողին ըսելիք չկայ....

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Բ. ԽՏԻՎԸ

Որչափ որ պաշտօնապէս բան մը որոշուած չէ, սակայն շատ հաւանական է թէ Բարձր Խտիվը Յունիս 4ին Կ. Պոլիս երթայ։

— Հինգշաբթի առաւօտ, Բ. Խտիվը նախարարներու խորհուրդին նախագահ Վըսեմ. Մուսթաֆա փաշա Ֆէհմիի և իր առաջին թիկնապահին ընկերակցութեամբ Սիտրիզ զինանաւը (aviso) գնաց փոխադարձ այցելութիւն տալու Միջերկրականի Բրիտանական նաւատորմիղին առաջին հրամանատար ծովակալ Սըր Եղ. Տոմպըլին. Բարձրութիւնը խանդավառ կեցցէներով ընդունուեցաւ։

ԵԱԳՈՒՊ ՓԱՇԱ

— Վսեմ. Եագուպ փաշա Արթին՝ հանրային կրթութեան պետական փոխ–քարտուղար, արձակուրդով Եւրոպա պիտի մեկնի Յուլիս 15ին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

— Միջազգային առևտրական գրասենեակի Քոմիթէն (որուն մասին մեր աշխատակիցներէն «Բէնէլոն» մեզի կը գրէր քանի մ՚օր առաջ) անցեալ Չորեքշաբթի իրիկուն նիստ մ՚ունեցաւ կանոնագիրը ուսումնասիրելու համար։ Աշխատութիւնը դեռ աւարտած չէ, երբ աւարտի՝ հաւանաբար գալ շաբթու պիտի հրատարակուի։ Ընթերցողներուն ծանօթացնելու համար մենք պիտի թարգմանենք զայն։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

— Խարթումի մէջ Անգլիական եկեղեցիի մը շինութեան համար բացուած հանգանակութիւնը մինչև հիմա 1400 լիրայի հասած է։

Նուիրատուներու մէջ կը տեսնուին լորտ Քիչնէր 100 Լ. Ս. Թ. Սըր Ճօն Էյրտ, 105, լորտ Քրոմէր, Սըր Ր. Վինկաթ, ևն։

Խպտիներու Պատրիարքարանը հանգանակութիւն մը բացած է կրօնական վարժարան մը, ձեռարուեստական վարժարան մը, Միւզէ մը, Որբանոց մ՚ու Մատենադարան մը հիմնելու համար։ Մինչև այսօր հանգանակութեան արդիւնքը եղած է 8537 Ե. Ո.։

Հայերը օրինակ թող առնեն Խպտիներէն....

ՄԵԾ ՄԻԹԻՆԿ

— Աղէքսանդրիոյ բոլոր նպարավաճառները մեծ միթինկ մը պիտի ընեն Գաֆէ տէ Բիրամիտի մէջ բողոքելու համար Սօլթ էնտ Սօտա ընկերութեան յաւակնութեանց դէմ որ կը մերժէ աղ ծախել այն նպարավաճառներուն որ իրմէ չեն գներ նաև իւղ և օճառ։

ԺԱՆՏԱԽՏ

Աղէքսանդրիոյ մէջ երկու դէպք. Իտալացի մը և բնիկ մը։

Զիւանդանոցին մէջ երկու բնիկ մեռած են։

Աղէքսանդրիոյ մէջ եւրոպացի հիւանդ մը կը դարմանուի։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյս»ի անցեալ երկու թիւերով ծանուցուած «ՍԻՆԿԷՐ» Մեքենայի վիճակահանութեան տոմսերը հրապարակ ելած և կը գտնուին

1. «Արշալոյս»ի Խմբագրութեան
2. Տիարց Կարապետ Երզնկացեանի (ի Շարա Ապտիւլ ազիզ)
3. Սարգիս Երամեանի (ի Գապ էլ խալք)
4. Կարապետ Օհանեանի և՝
5. Գրիգոր Շահնազարեանի քով

Իւրաքանչիւր տոմսի գինն է 5 դրշ. ողջ։

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ Յունիս ամսոյ 14ի կիրակին, կէս օրէ յետոյ ժամը 4ին։

ՊՐԱՍԸՌԻ ԵՒ ԺԱՌՏԷՆ ԷՏԷՆ

——

ՇՈՒՊՐԱ ՆՈՐ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ ԴԱՐԱԳՈԼԻՆ ՄՕՏ

Տիար Արմենակ Գալստեան կը յայտարարէ թէ՝ ամսոյս 31ին Կիրակի օրը տեղի պիտի ունենայ իր Նուպարի նոր զարեջրատան բացումը։

Հոն յաճախողները պիտի գտնեն զով գարեջուր (Պայըրշ եւ Բէյանէր) ընտիր մէզէներով եւ ամէն տեսակ ըմպելիներ ամենէն լաւերէն ըլլալու պայմանաւ, եւ պաղ կերակուրներ (պիւֆէ ֆրուա)։

Յաճախորդաց հանգիստը եւ սպասարկութեանց խնամքով եւ փութով կատարուիլը իր հոգածութեան միակ առարկան պիտի ըլլան։ 373

ՔԻՇՆԷՎԻ ԽՐԱՐԱՆՑՈՒՄՆԵՐԸ

Մեր նախորդ թիւերէն մէկուն մէջ արդէն խօսեցանք Քիշնէվի խառնաշփոթութեանց վրայ։ Այս առթիւ Գահիրէի և Աղէքսանդրիոյ հրէայ համարակութիւնը հանգանակութիւն բացած և յատուկ յանձնաժողով մը կազմած է։ Պ. Մ. Քաթթանի հրէայ համարակութեան նախագահը կարծիք յայտնած է որ Եգիպտոս մաս մը գաղթականներ ընդունի և կը ջանայ առաջուընէ անոնց օգնելու հարկաւոր միջոցները ձեռք առնել։

Միւս կողմանէ Ալիանս Իզրայէլիթ հանգանակութիւններ կ՚ընդունի Ռուսիա մնացող ընտանիքներու համար։

Հետևաբար գթառատ մարդիկը կը հրաւիրենք իրենց նուէրները հասցնել նոյն համարակութեան։

Ամենէն ցած ու ամենէն զզուելի նախապաշարման մը ղոհերուն վրայ է խնդիրը, կ՚ըսէ Ժուռնալ տիւ Գէռ, ու առանց կրօնքի կամ ազգութեան խտրութեան ամէն մարդ իր պարտականութիւնը պիտի կատարէ իր լուման բերելով։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մկ. Ֆասըն բամպակի մեծ առևտրական համաձայնած է քանի մը երևելի շահագէտներու հետ բամպակի վրայ եղած արտակարգ շահագիտութեանց վերջ տալու համար։ Ամէն պայմանագիր տեքստով մը երաշխաւորուած պիտի ըլլայ։

Պ. ԼՈՒՊԷ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Լոնտոնի թերթերը կը հրատարակեն իրաւարարութեան յանձնաժողովի քարտուղար Պ. Սէմպաի հետ եղած տեսակցութիւն մը որուն մէջ կը յայտարարէ թէ Եդուարդ Է. ի Բարիզի ժողովուրդէն եղած ջերմ ընդունելութիւնը լոնտոնցիները կը պարտաւորէ նոյն խանդավառութիւնը ցոյց տալ Պ. Լուպէի հանդէպ որուն այցելութիւնը յառաջիկայ Յուլիս ամսոյ մէջ պիտի տեղի ունենայ։

Իշխանութիւններու ընկերներէն դուրս, անհատական նախաձեռնութեան պարտականութիւնը պիտի ըլլայ ցոյց տալ թէ Պ. Լուպէի եղած ընդունելութիւնը պաշտօնական պարզ ձևակերպութիւն մի չէ, այլ ցոյց մը այն լաւագոյն զգացումներուն զորս անգլիական ժողովուրդը կը տածէ մեծ ժողովուրդին նկատմամբ զոր կը ներկայացնէ Հանրապետութեան Նախագահը։

Այն անձերը որ դիտաւորութիւն ունին իրենց տուները զարդարելու կը հրաւիրուին ֆրանսական դրօշակներ հայթայթել և զէնքերու զինանշաններն ունենալ Մոնթելիմէ քաղաքին որ Պ. Լուպէի ծննդավայրն է։

ԼՍԱՐԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՏՈՒՆ

—※—

Առաջիկայ Կիրակի 31 Մայիս, յետ միջօրէի ժամը 4ին, ընթերցասրահիս մէջ տեղի պիտի ունենայ Ընկերութեանս Ընդհ. Ժողովոյ գումարումը՝ օրակարգ ունենալով՝

– Տեղեկագիր եւ միամեայ հաշուեկշիռ.

– Նոր ընտրութիւններ հրաժարեալ վարչութեան տեղ.

– Կանոնագիր, ամենէն գործնական ձևին տակ, տխուր փորձառութիւններու վրայ չափուած ձևւուած.

– Կարծեաց փոխանակութիւն, ընկերութեան յառաջդիմութեան մասին։

Ընթերցասէր հասարակութիւնը ընդհանրապէս ու ընկերութեանս համակիրները մասնաւորապէս կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ այս խիստ կարեւոր ու կենսական գումարումին։

Ինչ որ ալ ըլլայ ներկայից թիւը՝ որոշումները գործադրելի պիտի ըլլան, տրուած ըլլալով կամաւոր նուիրատուներու քանակը քան պարտաճանաչ անդամներու որակը։

Աւելորդ ձևակերպութիւններով չենք կըրնար ժամավաճառ ըլլալ։

Հրաժարեալ Վարչութիւն
Լսարան Ընթերցատան
(Կնիք)

ԱԶԴ

Երիտասարդ մը որ խիստ լաւ գիտէ Արաբերէն գրել և կարդալ, ինչպէս նաև Հայերէն, Թուրքերէն, ըստ բաւականի Ֆրանսերէն և քիչ մ՚ալ Իտալերէն, պաշտօն մը կը փնտռէ վաճառականի մը քով։

Դիմել «Արշալոյս»ի Խմբագրատունը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. Պոլիս 22 Մայիս. — 200 է աւելի Պուլկար ապստամբներ այս վերջին օրերը սահմանագլխէն անցան եւ 2600 ի չափ ապստամբական խռովութիւններու գլուխ անցնելով զանազան գաւառներու մէջ պիտի գործեն։

Հռոմ 23 Մայիս. — Թիրոլի Ինսպրուկ քաղաքը ծագած համալսարանական միջադէպերու հետեւանքով հակաւստրիական ցոյցեր տեղի ունեցան Վենետիկ, Վերոն եւ Փատիա։

Ցուցարարները պատռեցին ու այրեցին Աւստրիական դրօշակները։

Կ. Պոլիս 23 Մայիս. — Պուլկար–Մակեդոնական դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է որուն նպատակն էր Բերայի ռուսական դեսպանատունը օդը հանել։

Կ. Պոլիս 23 Մայիս. — Ալպանիան խաղաղեցնելու համար Սուլթանին ղրկած առաքելութեան անդամները միջոց բանակցած են։ Զօրքերուն մօտենալուն Ալպանացիները զանոնք Իփէքէն Տէզանիի ռուսո–սերպիական վանքը տեղափոխեցին։ Ապստամբները այդ վանքը կործանել կ՚սպառնան եթէ զօրքերը շարունակեն յառաջ երթալ։ Ռուսիա Դոնէն պահանջեց վանքը պաշտպանել։

Աթէն 23 Մայիս. — Սոֆիայի գիմնազիայի հակառակ պահանջ ուղղուած ըլլալուն, ուսանողներու գումարը հաւաքաբար պիտի արձակուի։

Փարիզ 24 Մայիս. — Այսօր տեղի ունեցաւ Փարիզ–Մատրիտ ինքնաշարժ կառքերու արշաւին առաջին օրը. արշաւին մասնակցած են 314 կառքեր։

Առաջին Պօրտօ հասնողը ժամը 314 հազարամետր հեռաւորութիւն մը կտրեց. բայց սարսափելի արկածներ յառաջ եկան եւ ութի չափ մեռելներ կան։

Նախարարական խորհուրդին նախագահը արշաւին շարունակութիւնը արգիլեց։

Կ. Պոլիս 25 Մայիս. — Կայսերական իրատէ մը համաձայն, Օսմանեան պետութեան միացման ծրագիրը գործադրութեան պիտի դրուի։

ԱԶԴ

—o—

Տիար Կարապետ Գէորգեան (սափրիչ ի Շարա Ապտ–իւլ–Ազիզ) իր յաճախորդաց կը ծանուցանէ թէ՝ քանի մը օրերէ ի վեր հիւանդութեան պատճառաւ խանութ չ՚էր բանար թէև, սակայն այժմ ապաքինած և գործի սկսած է ու իր յաճախորդները պիտի գոհացնէ։

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

——

ԱԹԱՊԱ ԷԼ ԽԱՏՐԱ. ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻԻ ՍԿԻԶԲԸ

Ապրիլ ամիսէն սկսեալ, Գահիրէցիներէ շատերուն ծանօթ Պ. Գրիգոր Շահնազարեան Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը գտնուած «Գաֆէ Թուրքիա» սրճարանին սեփականատիրոջ ընկերացած է, և ինչպէս քիչ ատենի մէջ փորձով ալ ցոյց տուաւ, ըստ ամենայնի և կատարելապէս պիտի գոհացնէ իր յաճախորդները։

Դիմեցէք եւ տեսէ՛ք.

ՀՐԷԻՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԻՐԱԿԻ 24 ՄԱՅԻՍ 1903

2966	6046	6570	11239	11440	8157
8893	9154	9161	10128	10160	10640
11109	11224	5104	5391	5624	6219
6267	6830	7186	7346	7492	254
1972	2164	2563	2648	2773	2818
	3249	4025	11865		

ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐԸ ԵՒ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1843 ԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ Ռ. Ա. ՄԱՔ ԳԷՕՐՏԻ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	1,828,000,000 Ֆրանգ.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ	6,443,000,000 Ֆրանգ.
100 0/0 ԲԱՇԽՈՒԱԾ ՇԱՀԱԲԱԺԻՆՆԵՐ	541,000,000 Ֆրանգ.

Կարելի չէ թաղդատութեան դնել ուրիշ ոեւէ ընկերութեան պայմանները ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ ընծայած նոյնպէս առաւելութիւններուն հետ. Բացի կեանքի բազմատեսակ ու նոյն իսկ ռահվառատ ապահովագրական ձեւերէն, այր եւ կնոջ միանգամայն, ինչպէս նաեւ տղոց ու ցմահ եկամուտի վերաբերեալ անմրցելիօրէն նպաստաւոր քօլիսներ կը տրուին. Իրեն զուտ փոխադարձ ու համազգային ընկերութիւն, ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ պայմանները ստուգիւ զերծ ներ են. վերոգրեալ թուանշանները արդէն շատ պերճախօս են. Պէտք չէ ապահովագրուիլ առանց քննելու ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ շահաւէտ ու ամենաւեղ անկասկածօրէն հաստատ պայմանները.

Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի, Կիպրոսի եւ Պաղեստինի — ՆԻՔՕԼԱ ԲԻՐՔԻՍ

Փոխ-Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի — ՕՀԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

16 Շարա Կալալ, (Թէվֆիքիէ) Մեյխանեան փապրիքայի կարգը՝ Աւստրիական Հիւպատոսարանի դէմ. Գահիրէ (Եգիպտոս)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ Է.

Շրջականերու համար ջըպատուաւոր եւ ձեռներէց գործակալներ կը փնտռուին. Դիմել՝ փոխ-Ընդհանուր Գործակալութեան.

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՅՑԻՉ Ժ. ՆԱՑԼԻՆԿԵՐ

Գավաքի փողոց. Խաչնէտարի սիփականութիւն, Պրիսթոլ Օթէլի ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԵՐՆերն են եւ աստնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է.

400 է աւելի վկայականներով եւ մետալներով վարձատրուած. Եռաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդէսին մէջ ստացած է.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ Ն. Ա. ԽՏԻՎԻԱՆԻ ՅԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐԻ յատկանշին.

Ձրի դասեր և Նորոգու. թիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենաներու համար, յաճախորդաց տուներուն մէջ.

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ Նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ

ՇԱՊԿԱԳՈՐԾ

ԳՐԻԳՈՐ Մ. ԳԱՅԾԵՐԵԱՆ

Շարա Մուհամմէտ Ալիի «կէպըը»

Խաչատուրեան եղբարց Դեղատանին մօտ

Երկար տարիներ փորձ վարպետներու քով աշակերտելով, վերջերս ալ շապկագործ հանրածանօթ Տիար Հ. Փափազեանի քով չորս տարիներ աշխատած ու ստացած է արհեստին հմտութիւնը, և ուսումնասիրած բոլոր նրբութիւնները.

Այժմ մասնաւոր աշխատանոց մը բացած է Շարա Մուհամմէտ Ալիի «կէպըը» և պատրաստ ունի ու մասնաւոր չափի վրայ կը պատրաստէ շապիկներ, անդրավարտիքներ, գիշերնոցներ, շապիկներու օձիքներ (ֆօգոլ) և թևնոցներ.

Շապիկի նորոգութիւններ ամենամեծ խնամքով.

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ.

ԱԱԽԸՆ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հիմնուած 1825 ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	11,250,000 ՖՐ.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	20,370,000 »
ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ 1901 ԻՆ	15,940,000 »

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, Էլս-լա-Շարել (Գերմ.)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ, Տր. Բաւեւր

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԳԱՀԻՐԷԻ, ՕՀԱՆԵԱՆ և ԸՆԿ.

16, Շարա Կալալ (Թէվֆիքիյէ) Գահիրէ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՑԱ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եգիպտական Կառավարութենէն վըկայական ստացած՝ Տիկին Մարիցա Փափազեան կը ծանուցանէ թէ՝ երկար տարիներու փորձառութիւն ստանալէ վերջ, տարիէ մը ի վեր Եգիպտոս հաստատուած է և իբ մանկաբարձի արհեստը ի գործ դնել կ'ուզէ.

Իրեն փորձառութենէն օգտուիլ ուզողները, կրնան դիմել Ապտին Շարա Պօսթան թիւ 29 տունը.

Աղքատաց համար ձրի գործածում.

ԳՈՂ ՄԺՏՕ

Տամներկու ու կէս ֆորմայէ բաղկացած այս հատորը, որ Աղէքսանդրիոյ «Աւ.

րաքս» տպարանին մէջ հրատարակուած է, կը վաճառուի տեղական բոլոր հայ Խմբագրութեանց քով. Հասոյթը պիտի յատկանայ հայ որբերու.

Գինն է Երկու Ֆրանք.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

(PAPETERIE CENTRALE)

Նախորդ երկու թիւերով ծանուցուած «Ե. Թորոսեան և Ընկ.» անուամբ նոր հաստատելի թղթավաճառատունը, իր գործունէութիւնները սկսած ըլլալով, ասկէ վերջ պիտի կոչուի «Կեդրոնական Թղթավաճառատուն» անունով.

Իր տեղն է Մանսուրա բաշա, Թրամվէյի գծին վրայ Նարտիկասոց Գաֆէ տը-լա-պուրսի քասաժին մէջ.

Այժմէն կը յայտարարենք մեր յարգելի ազգայնոց թէ, նոյն թուականէն սկսեալ մեր նոր սկսած ճիւղին վերաբերեալ ապսպրանքները փութով և խնամով պիտի կատարուին դիւրամատչելի պայմաններով, ատանց ապառիկի.

Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Արշալոյս»ի Խմբագրութեան քով կը գտնուին հետեւեալ ծախու գիրքերը.

1. Չորս տարուան հաւաքածոյ «Արշալոյս»ներու. Գին դահ. ոսկ. — 240
2. Ցաւերգ Հայրենեաց (Թղթակ.) — 10
3. Ազգային Սահմանադրութիւն — 12
4. Սասուն և Զէյթուն » — 10
5. Գող Մժտօ » — 8
7. Զուարճալի անեկդոտներ և ժողովրդական վէպիկներ — 5
6. Հիւծախտի դարմանման ամենայաջող միջոցը » — 3
8. Ժամբորդութիւն ի Զուիցերիա — 3

ԼԻԹՕԳՐԱՖ

Եւրոպային մի դիմէք. Ձեր սիկարէթի տուփերուն, էթիքէթներուն և այլ լիթօկրաֆի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործեաց համար, (բացի սիկարայի թուղթերէ.)

Պ. Ս. Քիրիշճեան, յայտնի վիմագիրը, իր բացառիկ ժամանակութիւնը խոստացած է Ե. Թորոսեան և Ընկերութեան՝ որ վիմագրական գործոց զանազան ճիւղերուն վերաբերեալ ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ այցեքարտեր, հարսանեկան հրաւիրագրեր և ծանուցման թուղթեր ևլն. ևլն. պիտի պատրաստէ յանձնարարութեանց համաձայն.

Գոհացնելու պայմանաւ և դիւրամատչելի.

Դիմել՝

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ.

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՔԱՐՏԷԶ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ռ. Ն. ՏԷՆԿԻՆԵԱՆԷ

Ի ԳԱՀԻՐԷ

Սոյն գեղեցիկ Քարտէզը կը գտնուի նաև «Արշալոյսի Խմբագրութեան քով.

ԱԶԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ

Աքըլիէ Սեղմիրանի և Կօսինեռու

Շարա Ապտիւլ Ազիզ, Շէրիֆ բաշայի պարտէզին դիմաց թիւ 20.

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ